

en Bemærkning, som jeg tror ikke er ganske rigtig, nemlig den, at man vilde fremtvinge, at det skulde ligge i Rosenvængets Allé. Sammenhængen er nemlig den, at Ejendommene i Rosenvænget vare købt til Professor Finsens Lysinstitut, inden der kom Forslag om den Bevilling, som der her foreslaas. De ejede allerede den ene Ejendom og have senere købt den anden; jeg synes derfor, at det vilde være et stærkt Forlangende, at de skulde skulle sig ved de til Formaalet ganske særlig vel-skikkede Ejendomme, de have faaet. Naar der er gjort den Bemærkning, at det ikke er hyggeligt at se paa disse Stakler, kan jeg fuldt ud indrømme dette, saa meget mere som det er faldet i min Lod, i den Tid jeg var Præst, et Aar at være Præst paa Vestkysten paa et Sted, hvor der var adskillige Lupuspatienter og adskillige af de haardest angrebne, som ganske vist frembød et meget uhyggeligt Syn. Jeg maa maaske dog gøre opmærksom paa, at naar disse Stakler ere komne til at se saa forfærdelige ud, saa at de have mistet Læber, Næse o. s. v., saa er det just, fordi Sygdommen har faaet Lov til at brede sig, den Gang ingen Hjælp var mulig; men jeg tror nok, at man tør sige, at der i alt Fald med Hensyn til de Lupuspatienter, vi have her i Landet, ikke vil gaa mange Aar, inden dette vil være et overvundet Stadium. For Fremtiden vil det jo nemlig gaa saaledes, at de, der blive angrebne af denne forfærdelige Sygdom, blive tagne under Behandling, medens Sygdommen er i sin Begyndelse, saa at vi ikke ville faa saa slemt et Syn at se mere. I øvrigt vil jeg sige, at jeg er enig med dem, der have fastholdt, at Bevillingen skal gives af Hensyn til Sagen, uanset om Institutet kommer til at ligge paa et Sted, hvor der bor mange, som ere misfornøjede dermed.

Endnu har jeg et Punkt tilbage at omtale, nemlig Spørgsmaalet om Realskoler. Det forholder sig ganske rigtigt, at jeg har udtalt, at jeg ikke for Tiden ønsker eller agter at forelægge noget Forslag med Hensyn til Tilskudet til Realskoler; men jeg vil gerne derom udtale mig lidt nærmere. Forholdet er det, at de Tilskud til Realskoler, som nu gives, udgøre et saa stort Beløb, at det er alt, hvad Sorø Akademi kan udrede. Hvis vi forøgede Beløbet, vilde Sorø Akademi ikke kunne bære det, og naar man ikke vilde begynde at spise Kapitalen op, maatte man saa henvende sig til Statskassen, og det vilde da blive et nyt Spørgsmaal, om man skulde tage Beløbet af de almindelige Statsmidler.

Hvis Skoleloven gaar igennem, vil derved et Beløb af 27,000 Kr. blive frit, nemlig det Tilskud, som ydes til saadanne kommunale Realskoler, som vilde falde ind under Skoleloven. Saa vil der altsaa være Midler til at yde en forøget Understøttelse. Man kunde jo ogsaa fordele Tilskudene saaledes, at der blev taget noget fra de gamle Realskoler og lagt over til de ny. Men jeg vil gøre opmærksom paa, at saa vidt bekendt er saa godt som samtlige Realskoler i Landet saaledes stillede, at det, hvis man formindsker den Statsunderstøttelse, de have faaet, omtrent vil være ensbetydende med at gøre det nærmest umuligt for dem at bestaa. Det er derfor en meget vanskelig Sag at inddrage noget af den Understøttelse, der ydes til de Skoler, der allerede have saadan Understøttelse. Meningen med at jeg siger, at jeg for Tiden ikke agter at forelægge noget Forslag derom, er imidlertid ingenlunde, at jeg ikke skulde have til Hensigt at gøre noget ved denne Sag. Saa længe som det endnu ikke er afgjort, om Skoleloven vedtages eller ej, saa længe kan jeg ikke udtale mig om, hvorvidt der bliver Midler dertil, og hvorvidt der vil blive Udsigt for at gennemføre den. Men skulde Skoleloven blive vedtagen, er det en Sag, som jeg straks vil gøre til Genstand for nærmere Overvejelse. Men der er en Ting, som jeg skal tillade mig foreløbig at udtale. Det er jo et Spørgsmaal, om man ikke paa sine Steder har været for ivrig med Oprettelsen af Realskoler. Jeg skal i saa Henseende gøre opmærksom paa, at vi have jo her i Landet tre Klasser af Skoler foruden den lærde Skole. Vi have den almindelige Almueskole, vi have Betalings- eller Borgerskolen i Byerne, og vi have endelig Realskolen. Nu tror jeg rigtig nok, at Forholdet er det, at der er en stor Del af de Elever, der blive satte i Realskolerne, som for deres egen Skyld, for deres Uddannelses Skyld, vare meget bedre tjente med at komme i Betalings- eller Borgerskolen. Første Gang, jeg blev opmærksom paa det, var, da der skete dette, medens jeg var Biskop, at en Dreng, som var Søn af fattige Forældre, blev sendt i Latinskolen som Realskoleelev. Faderen havde virkelig bragt Ofre for at kunne betale Skolepenge. Han naaede 14 Aars Alderen, inden han kom ud af første Klasse, og skulde saa konfirmeres. Saa henvendte Præsten sig til mig og gjorde opmærksom paa, at den Dreng i Religion ikke havde læst mere end to Tredjedele af, hvad Drengene i Almue-